

УДК 338.439.5: 636.5

Сендецька С.В., к. е. н. ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького***ОСНОВНІ НАПРЯМИ І ЦІЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА**

В статті сформовано систему цілей різних рівнів державного регулювання ринку продукції птахівництва

Ключові слова: *ринку продукції птахівництва, державне регулювання ринку, яйця, м'ясо птиці.*

Вступ. У ринковій економіці держава не повинна усуватися від вирішення питань функціонування ринку [3, с. 93]. Досвід розвинутих країн показує, що необхідність державного регулювання такої важливої сфери економіки, як АПК, в умовах ринку не зменшується порівняно з командно-адміністративною системою управління, а потребує лише зміни методів і важелів. Сьогодні основна роль держави повинна полягати у регулюванні пропорцій у розвитку різних секторів економіки, обсягів виробництва продукції з врахуванням купівельної спроможності населення, підтримки вітчизняного виробника, регулюванні експорту та імпорту продукції, забезпеченні дієвого контролю за екологічною ситуацією та якістю продукції, сприянні оптимальній зональній спеціалізації тощо.

Дослідженню проблем державного регулювання ринку продукції птахівництва присвячені ґрунтовні праці Б. А. Мельника, Р. М. Миніва, В. І. Топіхи, Ф. О. Ярошенка, І. Ф. Ясіновської та інших авторів. Відзначаючи вагомість їх наукового доробку, слід зазначити, що динамічні зміни макроекономічних процесів вимагають нових досліджень з метою впровадження адекватних механізмів регуляторного впливу.

Матеріали і методи. В даному дослідженні застосовувалися методи математичної статистики, дані статистичної звітності, Інтернет-ресурси.

Результати досліджень. Метою впровадження державного механізму регулювання ринку продукції птахівництва на засадах маркетингу є передусім задоволення потреб споживачів у продукції галузі на рівні раціональних норм. Нами розроблено дерево цілей державного регулювання ринку птахівництва. Для досягнення основної цілі сформульовано систему підцілей, які передбачають:

- збільшення пропозиції;
- зростання платоспроможного попиту, оскільки, за даними проведених нами досліджень, доходи населення залишаються низькими порівняно з вартістю продуктів харчування;
- підвищення конкурентоспроможності продукції, тобто продукція має бути якісною і конкурентоспроможною як на внутрішньодержавному, так і на

міжнародному рівні, що є особливо актуальним в умовах членства України в СОТ (рис. 1).

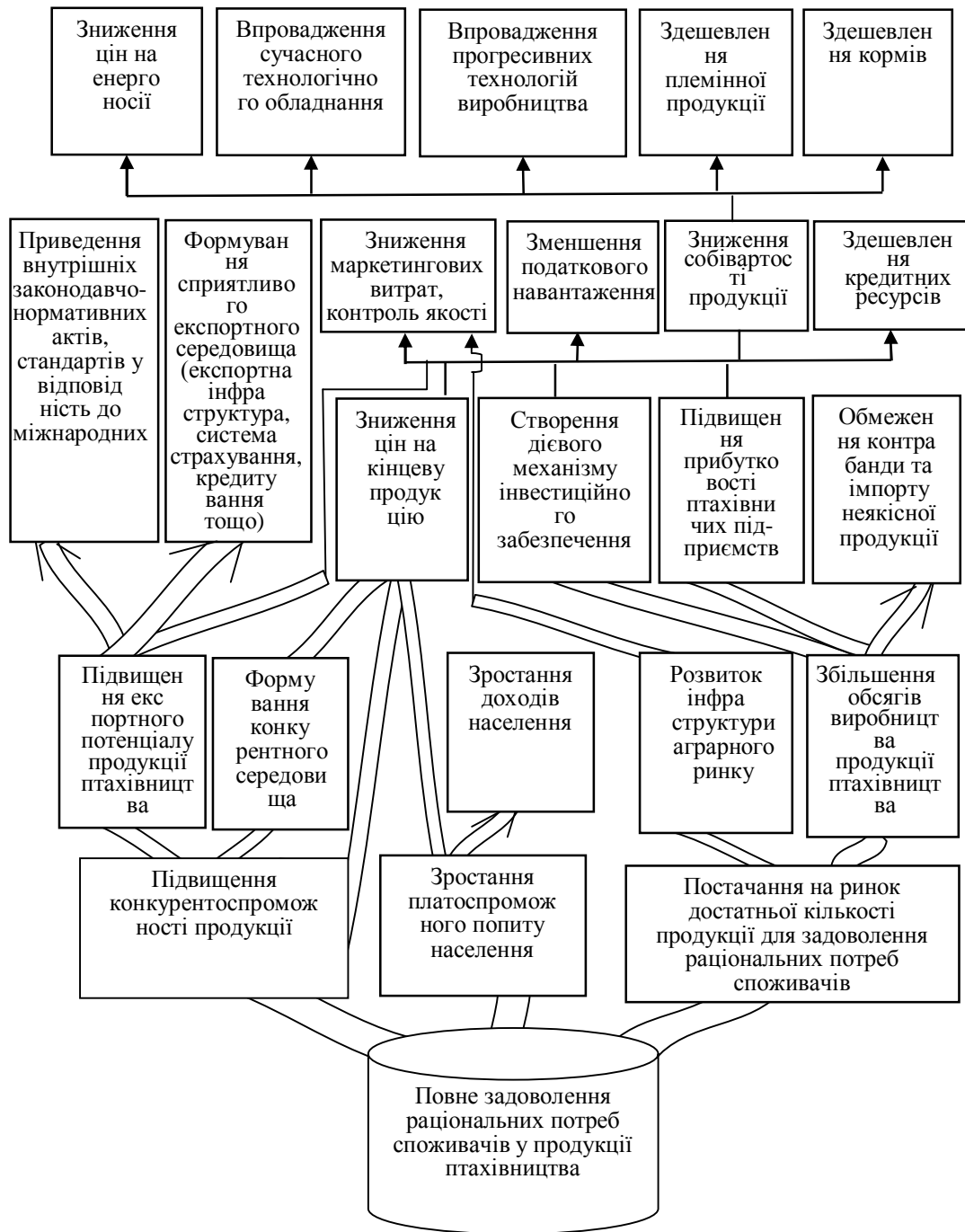

Рис. 1. Дерево цілей державного регулювання ринку продукції птахівництва.

Джерело: розробка автора.

У свою чергу, збільшення пропозиції на ринку передбачає зростання обсягів виробництва продукції птахівництва і розвиток інфраструктури аграрного ринку – формування мережі гуртових ринків, активізацію біржової торгівлі, формування системи моніторингу ринку і доступності інформації про ринок для всіх його суб'єктів.

Для досягнення цієї цілі необхідна активізація інвестиційної діяльності. У ринкових умовах цьому сприяє передусім забезпечення високого рівня дохідності бізнесу, принаймні норми прибутку, вищої, ніж ставки за депозитними вкладками. Це одна з основних умов інвестування. Важливими є й проблеми політичної, економічної, фінансової і законодавчої стабільності, системи страхування, чесної конкуренції з імпортною продукцією тощо.

Збільшення прибутковості птахівничого бізнесу передбачає і зниження собівартості продукції через здешевлення основних чинників виробництва – кормів, племінної продукції, обладнання, впровадження прогресивних технологій, здешевлення кредитних ресурсів, зниження витрат на товаропросування, розподіл, дослідження ринку тощо.

Формування дерева цілей державного регулювання ринку продукції птахівництва наочно визначає і певною мірою обґрунтовує доцільні основні кінцеві напрями регулятивного впливу держави для забезпечення раціональних потреб населення у продукції птахівничої галузі. Виходячи з викладеного, державне регулювання повинно охоплювати всі аспекти підприємницької діяльності: починаючи від створення сприятливих умов для успішного функціонування птахівничих підприємств і закінчуючи розподілом і споживанням продукції птахівництва. Державне регулювання повинно мати комплексний характер, тобто потрібні дієві механізми, які б стимулювали як розвиток галузі – збільшення пропозиції, так і платоспроможного попиту через зростання доходів населення. Лише розширення пропозиції може призвести до ілюзорного перевиробництва, за якого споживачі не зможуть задовольнити раціональних потреб у продукції птахівництва, що в кінцевому підсумку сприятиме зниженню цін, збитковості і згортанню виробництва. Збільшення доходів населення без відповідного товарного забезпечення сприятиме лише зростанню попиту й цін. Як у першому, так і у другому випадку державні механізми регулювання галузі будуть неефективними і через деякий час ринковий механізм поверне попит і пропозицію на висхідні позиції.

Для визначення конкретних механізмів регулювання ринку продукції птахівництва були досліджені чинники, які впливають на рівень споживання яєць і м'яса птиці. Найвагоміші з них були визначені через розрахунок коефіцієнтів кореляції рівня споживання продукції птахівництва з цими чинниками.

Коефіцієнти кореляції обсягів споживання яєць на одну особу з такими чинниками, як середньомісячна номінальна заробітна плата, ціна реалізації 1000 шт. яєць сільськогосподарськими підприємствами, обсяги виробництва і реалізації яєць, індекс споживчих цін, показані в табл. 1.

З розглянутих чинників найсуттєвішими є середньомісячна номінальна заробітна плата й обсяги реалізації яєць сільськогосподарськими підприємствами.

Високий рівень зв'язку між рівнем споживання яєць та обсягами їх реалізації сільськогосподарськими підприємствами обґрунтовується тим, що рівень споживання яєць більшістю населення залежить від можливості їх купити в торговельній мережі, де вони доступні як за місцем купівлі, так і за ціною.

Таблиця 1

Коефіцієнти кореляції рівня споживання яєць з факторними ознаками

Результативна ознака	Факторна ознака						
	Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн	Ціна реалізації 1000 шт. яєць сільськогосподарськими підприємствами, грн	Обсяги виробництва яєць у всіх категоріях господарств, млн шт.	Обсяги виробництва яєць у сільськогосподарських підприємствах, млн шт.	Обсяги реалізації яєць у сільськогосподарських підприємствах, млн шт.	Обсяги виробництва яєць в ОСГ, млн шт.	Індекс споживчих цін
Споживання яєць у розрахунку на одну особу за рік	0,95	0,63	0,91	0,91	0,95	0,67	0,91

Джерело: розраховано автором за показниками по Львівській області за 2000-2010 рр.

Визначальними чинниками обсягів споживання м'яса є ціна на нього, середньомісячна номінальна заробітна плата споживачів, рівень інфляції, обсяги виробництва і реалізації м'яса. Щільність зв'язку між зазначеними факторами і рівнем споживання м'яса відображено в табл. 2.

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляції обсягів середньорічного споживання м'яса і м'ясопродуктів на одну особу з факторними ознаками

Результативна ознака	Факторна ознака						
	Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн	Ціна реалізації 1 т худоби і птиці (у живій вазі) сільськогосподарськими підприємствами, грн	Обсяги виробництва м'яса (у забійній вазі) у всіх категоріях господарств, тис. т	Обсяги виробництва м'яса (у забійній вазі) у сільськогосподарських підприємствах, тис. т	Обсяги реалізації худоби і птиці (у живій вазі) сільськогосподарськими підприємствами, тис. т	Обсяги виробництва м'яса (у забійній вазі) в ОСГ, тис. т	Індекс споживчих цін
Обсяги споживання м'яса у розрахунку на одну особу за рік	0,967	0,949	0,953	0,909	0,829	0,034	0,97

Джерело: розраховано автором за показниками у Львівській області за 2000-2010 рр.

Найтіснішим є зв'язок результативної ознаки з середньомісячною номінальною заробітною платою споживачів м'яса, індексом інфляції, ціною на м'ясо, обсягами його виробництва в усіх категоріях господарств.

Як споживання м'яса, так і споживання яєць залежить від їх пропозиції на ринку і, відповідно, створення умов, які б сприяли розвитку виробництва цих продуктів харчування, що є однією з найважливіших цілей державного регулювання ринку.

Висновки. Напрями удосконалення державного регулятивного впливу на ринок продуктів птахівництва визначаються системою цілей різних рівнів, визначальними з яких є збільшення пропозиції, підвищення конкурентоспроможності продукції, збільшення рівня доходів кінцевих споживачів і попиту на продукти птахівництва.

Література

1. Неганова И. С. Государственная поддержка отрасли птицеводства в России и за рубежом: общее и особенное [Электронный ресурс] / И. С. Неганова – Режим доступа : <http://www.books.efaculty.kiev.ua>.

2. Топіха В. І. Аналіз внутрішньої державної політики ринку м'яса та яєць в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.com.ua>.

3. Янків М. Д. Організаційно-економічні механізми розвитку і функціонування АПК України / М. Д. Янків. – Львів : Коопосвіта, 2000. – 450 с.

Summary

Sendetska S. V.

MAIN DIRECTIONS AND GOALS OF THE STATE REGULATION OF POULTRY PRODUCTS MARKET

The system of aims of different state regulation levels for poultry products market was formed in this article.

Key words: *poultry products market, state market regulation, eggs, poultry meat.*

Рецензент – к.е.н., доцент Поперечний С.І.